

ONTWERPBESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-HOLLAND

Betreft : WnbG ontwerpbesluit vergunning artikel 2.7, tweede lid
Zaaknummer : OMG-013839/DMS429320
Vergunninghouder : Stichting Forteiland Pampus
Locatie : Forteiland Pampus, gemeente Gooise Meren

VERZONDEN 21 DEC. 2023

A. Besluit

1. Onderwerp aanvraag
2. Besluit
3. Procedureel
4. Indienen zienswijze

B. Voorschriften en beperkingen

C. Overwegingen en toetsingen

1. Wet natuurbescherming
2. Conclusie

D. Samenhangende besluiten

E. Kennisgeving

A. ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-HOLLAND

1. Onderwerp aanvraag

Stichting Forteiland Pampus heeft het voornemen om twee kleine windturbines in de zuidoosthoek van het eiland Pampus te plaatsen en in gebruik te nemen. In bijlage 2 bij dit besluit zijn de locaties van de te plaatsen windturbines weergegeven. Het gaat hierbij om het plaatsen van twee BESTWATT BW10 windturbines. Deze windturbines hebben een rotordiameter van 10 meter en rotor oppervlakte van 78 m². De rotoren draaien bij met een snelheid van 40 tot 80 rotaties per minuut. De draai as van elke windturbine bevindt zich 15 meter boven maaiveld. Zij worden geacht ongeveer 25 jaar stroom te leveren. Deze turbines worden geplaatst om de bestaande functies op het eiland qua energievoorziening zelfvoorzienend te laten worden. Ook vinden er enkele wijzigingen in de bebouwing plaats, en wordt op een grasveld een klein zonnepark ontwikkeld.

De aanvraag heeft betrekking op de aanleg- en gebruiksfase van de twee windturbines. De aanlegfase betreft de volgende werkzaamheden: graven, heiwerkzaamheden, optakelen van de turbinesegmenten, en in elkaar zetten van de turbines.

In de gebruiksfase zijn de windturbines in exploitatie. Dit stadium is hetgeen waar de vergunning voornamelijk op ziet, namelijk dat bij draaiende rotorbladen vogels (aangewezen soorten voor Natura 2000-gebied 'Markermeer&IJmeer') aanvaringslachtoffer kunnen worden en daardoor sterven. De vergunning is aangevraagd tot 1 januari 2048; hierbij is uitgegaan van een exploitatie van ongeveer 25 jaar.

Voor het overige blijft het eiland grotendeels ongewijzigd. Er vinden wel enige wijzigingen plaats aan een aanleghaven en aan enkele bijgebouwen. Bovendien wordt een toename van het aantal bezoekers aan het eiland verwacht. Deze elementen zijn geen onderdeel van deze aanvraag en zijn dus ook niet beoordeeld.

Aangezien niet eerder een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet) of Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) is aangevraagd of verleend, heeft de vergunningaanvraag betrekking op het gehele project.

2. Besluit

Wij zijn voornemens Stichting Forteiland Pampus, gevestigd te Muiden, een vergunning te verlenen op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb voor het aanleggen en in gebruik van 2 kleine windturbines op het Forteiland Pampus. De locatie van de twee windturbines is weergegeven op de figuur in bijlage 2 bij dit besluit. De aanvraag, inclusief de aangeleverde AERIUS Calculator berekening met kenmerk Rq5rz6zrG4e3 (06 december 2023), maken onderdeel uit van deze vergunning.

3. Procedure

Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

Uw aanvraag wordt behandeld met toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Deze aanvraag is door ons ontvangen op 21 juli 2023 en geregistreerd onder kenmerk: OMG-013839/DMS429320.

Op 21 september 2023 hebben wij verzocht om aanvullende gegevens. Er zijn aanvullende gegevens ingediend op 22 september, 16 oktober en 21 november 2023.

4. Indienen zienswijze

Gedurende de periode van terinzagelegging kunnen belanghebbenden schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Postbus 2095, 1620 EB Hoorn onder vermelding van het zaaknummer dat op het ontwerpbesluit staat vermeld.

5. Wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit

P.M.

B. VOORSCHRIFTEN EN BEPERKINGEN

Aan dit besluit verbinden wij op grond van artikel 5.3, eerste, tweede en derde lid van de Wnb de navolgende voorschriften en beperkingen. Op grond van artikel 5.4, eerste en derde lid, Wnb kan de vergunning worden ingetrokken als in strijd met de vergunning of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

1. Stichting Forteiland Pampus is vergunninghouder. De vergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
2. De start van de vergunde werkzaamheden, inclusief de voorbereidende werkzaamheden, dient u minimaal één week van tevoren te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord door middel van het meldingsformulier dat via deze link is te downloaden: https://www.odnhn.nl/Wet_natuurbescherming/Gebiedsbescherming/Meldingsformulier_start_werkzaamheden_gebieden.
3. Bij het optreden van incidenten dient dit bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord per ommekeer via postbus@odnhn.nl gemeld te worden onder overlegging van alle relevante gegevens.
4. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze vergunning op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichhouders of opsporingsambtenaren. De genoemde vergunning mag langs elektronische weg, leesbaar, worden getoond.
5. Bij wijzigingen van omstandigheden waaronder deze vergunning is afgegeven, dient de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) hiervan terstond in kennis te worden gesteld via postbus@odnhn.nl onder vermelding van het zaaknummer.
6. De vergunninghouder dient een stilstand voorziening, waarbij beide turbines worden stilgezet, te treffen tussen zonsondergang en zonsopgang gedurende het actieve seizoen van vleermuizen, welke globaal loopt van 1 maart tot en met 30 november. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. Een expert op het gebied van vleermuizen dient dit te bepalen.

7. De vergunninghouder dient per windturbine één rotorblad aan beide zijden gedeeltelijk zwart te maken, zoals aangegeven in de passende beoordeling versie 21 november 2023 pagina 12, met verwijzing naar artikel R. May (2020). Vanaf de ingebruikname van de exploitatiefase dient deze maatregel te zijn uitgevoerd.
8. Gedurende de gehele exploitatiefase dient de zwarte kleur gehandhaafd te worden. Indien er gebreken zijn, dienen de windturbines onderhouden te worden.
9. De twee turbines dienen te worden geplaatst op de locatie zoals weergegeven in bijlage 2 bij dit besluit.
10. De twee turbines dienen een maximale afmeting te hebben van 15 meter ashoogte en 10 meter rotordiameter.
11. Het scheepvaartvervoer van de turbine-onderdelen naar Pampus dient met een elektrisch aangedreven schip plaats te vinden.
12. De aanlegfase van de twee windturbines dient overdag plaats te vinden zonder gebruik te maken van kunstlicht.
13. Een maand voor het in gebruik nemen van de windturbines dient een monitoringsplan ter goedkeuring aan OD NHN te worden voorgelegd via postbus@odnhn.nl onder vermelding van het zaaknummer OMG-013839/DMS429320. De monitoring moet vanaf het moment van ingebruikname van de twee windturbines gedurende drie jaar het aantal aanvaringslachtoffers van de tafeleend in de gebruiksfase van de turbines volgen. Hierover dient jaarlijks, binnen uiterlijk drie maanden na de laatste zoekronde, een rapportage aan de OD NHN via postbus@odnhn.nl te worden opgeleverd. In het monitoringsplan dient te worden uitgewerkt in welke periode in het jaar wordt gekeken, en met welke frequentie. De monitoring dient door een deskundige op het gebied van het herkennen en op soortnaam brengen van dode vogels te worden uitgevoerd.

Onze contactgegevens zijn: OD NHN, Postbus 2095, 1620 EB Hoorn, 088-10 21 300, e-mail: postbus@odnhn.nl.

Wij wijzen u erop dat als u de beoogde situatie niet conform de aanvraag uitvoert u mogelijk in overtreding bent van de Wnb. Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Wnb bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

C. OVERWEGINGEN

C.1. Wet natuurbescherming

Bevoegdheid tot vergunningverlening

Op grond van artikel 1.3, eerste lid Wnb, in samenhang met artikel 2.7, tweede lid Wnb zijn Gedeputeerde Staten van de provincie met betrekking tot projecten of handelingen, tenzij anders bepaald, waar het project of de handeling wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht het bevoegd gezag ten aanzien van de beoordeling van een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid Wnb.

In uitzondering hierop is de Minister van LNV bevoegd om te besluiten op een vergunningaanvraag die betrekking heeft op handelingen die zijn opgenomen in artikel 1.3 Besluit Natuurbescherming. Omdat de door u aangevraagde vergunning geen betrekking heeft op een zodanige activiteit, is ons College het bevoegd gezag voor de beslissing op uw aanvraag.

Beschermde gebieden

De aanvraag heeft betrekking op het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer'.

Natuurlijke kenmerken van het gebied

Voor een omschrijving van de doelen en hun staat van instandhouding wordt verwezen naar de gebiedendatabase (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

Beoordeling aanvraag

Een verzoek om een vergunning beoordelen wij op basis van de regels uit hoofdstuk 2, paragraaf 2.3 van de Wnb. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb. Op grond van artikel 2.7, tweede lid Wnb is een vergunning vereist voor het uitvoeren van projecten die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. Zodanige projecten zijn in ieder geval projecten die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

De beoordeling van de aanvraag en de bijbehorende belangenafweging vindt plaats in drie stappen:

- Ad 1. Vaststellen en toetsen gevolgen op Natura 2000-gebieden;
- Ad 2. Bepalen van cumulatieve effecten vanwege de uitvoering van andere activiteiten;
- Ad 3. Noodzaak tot het nemen van mitigerende of andere maatregelen om eventuele negatieve effecten te beperken.

Voor de beoordeling van de aanvraag hebben wij gebruik gemaakt van de bij de vergunningaanvraag ingediende documenten:

- Ingevuld Aanvraagformulier gebiedsbescherming, 21 juli 2023.
- Machtiging Antea Group, 31 maart 2022 (ingekomen bij ODNHN op 21 juli 2023).
- Handtekeningenformulier, ingekomen 21 juli 2023.
- Verzoek Stichting Forteiland Pampus tot loskoppeling aanvraag van de OLO-aanvraagprocedure, ingekomen 21 juli 2023.
- Passende beoordeling windmolens Pampus, potentiële effecten op vogels, Antea Group, 9 mei 2023.
- Passende beoordeling windmolens Pampus, potentiële effecten op vogels, Antea Group, 21 november 2023 (aanvulling voor tafeleend).
- Natuurtoets en Voortoets herinrichting Forteiland Pampus, Antea Group, 4 april 2022.
- Stikstofdepositie onderzoek windenergie Forteiland Pampus, Antea Group, 19 september 2023.
- AERIUS-berekening aanlegfase, met kenmerk: RRxHxTPmJgRG (21 september 2023).
- Herberekening AERIUS aanlegfase, met kenmerk: Rq5rz6zrG4e3 (06 december 2023).

Daarnaast hebben wij ook gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- Profielendocumenten (Min LNV, 2008).
- Beheerplan Natura 2000-gebied Markermeer – IJmeer 2017-2023, Provincie Noord-Holland.

Ad 1 Vaststellen en toetsen gevolgen op Natura 2000-gebieden

De planlocatie is dichtbij het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' gesitueerd. Het eiland zelf is geëxclaveerd, maar alle omliggend water niet. Ter hoogte van Forteiland Pampus is dit een Vogelrichtlijngebied. Gezien de geringe afstand tussen de planlocatie en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is beoordeeld of er sprake is van overige effecten. Bij windturbines kan het gaan om verstoring, om aanvaringssslachtoffers van voor 'Markermeer & IJmeer' aangewezen soorten (vogels en mogelijk meervleermuis), alsmede om vermijding door deze soorten. Vermijding kan tot afname van het areaal leefgebied van soorten leiden. Omdat het project in dit geval bestaat uit slechts twee turbines, die ook nog eens erg klein zijn, is het verstoring- en vermijdingseffect minimaal. Het belangrijkste effect op vogels is daarom dat er onder aangewezen (vogel-)soorten aanvaringssslachtoffers kunnen vallen.

In de aanlegfase kan nog sprake zijn van lichthinder als gevolg van werkverlichting. Middels een voorschrift is geborgd dat dit effect niet optreedt. In de gebruiksfase is er geen verlichting zodat daar effecten als gevolg van licht zijn uit te sluiten. In de gebruiksfase kan er sprake zijn van verstoring van vogels die zich in de nabijheid van de turbines bevinden. Deze omgeving is dan voor die vogels minder geschikt als leefgebied. Overigens is hier in de locatiekeuze voor de turbines al rekening mee gehouden, door een locatie te kiezen die nu ook al minder geschikt is; namelijk een open stuk grasland op het eiland. Dit effect is zeer marginaal.

Omdat er mogelijk stikstofdepositie op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden optreedt in de aanlegfase, is ook dit element beoordeeld.

De effecten beperken zich derhalve tot de aanvaringssslachtoffers van aangewezen soorten in de gebruiksfase, alsmede tot stikstofdepositie in de aanlegfase.

Beheerplan

Voor elk Natura 2000-gebied moet een beheerplan worden opgesteld. Het beheerplan bevat gedetailleerde informatie over de aanwezigheid van natuurwaarden, de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de instandhoudingsmaatregelen die daartoe getroffen dienen te worden. Het beheerplan beschrijft daarnaast welke handelingen en ontwikkelingen het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen. Voor het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' is het beheerplan vastgesteld. Wij hebben het beheerplan bij deze aanvraag betrokken.

Stikstofdepositie

In de aanlegfase, waarin de twee turbines worden geplaatst, vinden emissies van stikstof plaats. Uit de AERIUS-berekening voor de aanlegfase, met kenmerk RRxHxTPmJgRG (d.d. 21 september 2023), alsmede de herberekening naar aanleiding van de AERIUS update in oktober en november 2023, met kenmerk Rq5rz6zrG4e3 (06 december 2023), blijkt dat er geen stikstofdepositie op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden plaatsvindt. Het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' is niet stikstofgevoelig. Er is geen depositie op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. De dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zijn 'Naardermeer' (op ruim 7 kilometer afstand) en 'Ijperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske' (meer dan 9 kilometer afstand).

De onderdelen van de twee turbines moeten met een boot naar Pampus gebracht worden, alwaar de turbine-elementen in elkaar worden gezet en geplaatst. Dit leidt niet tot stikstofdepositie.

Voor de bepaling van de emissies in de aanlegfase zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Vervoer per elektrisch aangedreven schip van Pampushaven te Almere naar Forteiland Pampus; achter dit schip wordt een ponton gemonteerd waarop de onderdelen van de turbines worden geplaatst en naar Pampus gebracht. Aangezien gebruik wordt gemaakt van een elektrisch aangedreven schip is bij deze bron geen sprake van stikstofemissie.
- Verkeersbewegingen vasteland: gemodelleerd is dat de turbine-onderdelen naar de Pampushaven in Almere worden gebracht. Dit gebeurt via 10 motorvoertuigbewegingen licht verkeer alsmede 2 motorvoertuigbewegingen zwaar vrachtverkeer. Met de verkeersbewegingen is gemoeid 43,3 gram NO_x/jaar en 2,0 gram NH₃/jaar.
- Voor het plaatsen van de turbines wordt gebruik gemaakt van een mobiele kraan, STAGE klasse I (110 kWh, verbruik 69 liter diesel en inzet 5 uren (geen AdBlue). Met de inzet van de kraan is gemoeid 2,1 kg NO_x/jaar en (vrijwel) geen NH₃.

De totale emissie van de aanlegfase bedraagt 2,1 kg NO_x en 2,3 gram NH₃. De aanlegfase duurt minder dan 1 jaar. Omdat er geen stikstofdepositie optreedt in de aanlegfase, zijn (significant) negatieve gevolgen als gevolg van stikstofdepositie uit te sluiten.

In de gebruiksfase is er geen stikstofemissie en dus ook geen stikstofdepositie, zodat ook daar (significant) negatieve gevolgen als gevolg van stikstofdepositie zijn uit te sluiten.

Aanvaringsslachtoffers aangewezen soorten 'Markermeer & IJmeer'

Er worden twee windturbines geplaatst op het Forteiland Pampus. Deze turbines hebben een ashoogte van 15 meter en een rotordiameter van 10 meter. Het rotoroppervlak is 78 m² per turbine. De rotoren draaien met een snelheid van maximaal 80 rondes/slagen per minuut. Qua omvang zijn het kleine turbines, die echter wel met relatief hoge snelheid draaien. Zodra vogels (of vleermuizen) zich binnen het rotoroppervlak begeven, lopen deze gerede kans aanvaringsslachtoffer te worden. Pampus zelf is geëxclaveerd, de locatie van de turbines dus ook, maar de afstand tot het Natura 2000-gebied is slechts enige tientallen meters.

De 'gevaarzone' is beperkt tot twee kleine rotoroppervlakken, van elk 78 m² per turbine. Doordat de rotorbladen (doordat ze klein zijn) snel draaien, levert dit wel relatief meer slachtoffers op van vogels die zich binnen het rotoroppervlak bevinden. Er is in de passende beoordeling uitgegaan van orde grootte 20 slachtoffers (verdeeld over alle vogelsoorten, dus niet alleen voor Natura 2000-gebieden aangewezen vogelsoorten) per turbine per jaar. Dit is een gemiddelde dat doorgaans voor grote turbines gehanteerd wordt. Omdat de turbines op Pampus op een eiland binnen een vogelrijk Natura 2000-gebied komen te staan, is worst case wel van die 20 slachtoffers per turbine uitgegaan.

Om te bepalen welke vogelsoorten, die voor Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' zijn aangewezen, gevaar lopen om aanvaringsslachtoffer te worden, is gebruik gemaakt van twee verschillende bronnen. Allereerst is gebruik gemaakt van de telgegevens in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), welke in opdracht van SOVON en Rijkswaterstaat worden gedaan. Daarnaast heeft de ecologisch adviseur voor dit project, Antea Group, zelf watervogeltellingen gedaan binnen een straal van 500 meter van Pampus. Hierbij is gekeken naar welke soorten zijn aangetroffen, welke aantallen en naar het gedrag dat die soorten hierbij vertoonden inclusief het vlieggedrag. Dit onderzoek heeft zich gericht op de soorten die aangewezen zijn als niet-broedvogels, en is uitgevoerd in de winterperiode.

Van het instandhoudingsdoel voor 'Markermeer & IJmeer' zijn in het watervogelonderzoek de volgende soorten aangetroffen: krooneend, fuut, aalscholver, grauwe gans, kraakeend, brilduiker, grote zaagbek, meerkoet en kuifeend. Voor deze soorten zijn aanvaringsslachtoffers derhalve niet op voorhand uit te sluiten.

In een reactie van Rijkswaterstaat (ingekomen 12 en 19 september 2023) is ons erop gewezen dat ook voor tafeleend slachtoffers kunnen vallen.

Voor de soorten die in de omgeving van Pampus voorkomen, en die daardoor aanvaringsslachtoffer kunnen worden, is de natuurlijke sterfte in beeld gebracht met behulp van gegevens van de British Trust for Ornithology (www.bto.org). Aan de hand daarvan is de ORNIS norm per soort bepaald, namelijk 1% van de natuurlijke sterfte van een populatie van een soort. Bij dit project is het begrip 'populatie' voor deze vergunningprocedure op het niveau van het Natura 2000-gebied bekeken en beoordeeld. Zolang de sterfte als gevolg van het project beneden de 1% van de natuurlijke sterfte van een populatie blijft, zijn significante gevolgen ten aanzien van de staat van instandhouding meestal uit te sluiten.

Er is niet gecorrigeerd voor niet-natuurlijke sterfte, omdat daar te weinig gegevens over bekend zijn; er is wel uitgegaan van de adult survival rate voor soorten. Die is mede gebruikt om de natuurlijke sterfte te bepalen. Er is voorts een worst case benadering toegepast, door bij de natuurlijke sterfte alleen uit te gaan van sterfte van adulte vogels (dus geen eerstejaars vogels). Er is ook een segment soorten waarvoor geen adult survival rate gegevens beschikbaar zijn. Voor die soorten is uitgegaan van een fictieve natuurlijke sterfte van 5% op jaarbasis van de adulten.

Voor een aantal soorten is in het onderzoek van Antea Group aangegeven dat de 1% ORNIS norm wordt overschreden. Voor die soorten heeft een nadere beoordeling plaatsgevonden.

Naast bovengenoemde kwantitatieve analyses heeft ook een kwalitatief onderzoek plaatsgevonden, waarbij onder meer het watervogelonderzoek van Antea Group zelf is gebruikt. Hierbij is gekeken naar aanwezigheid, vlieggedrag, vlieghoogte en het wel of niet over het eiland vliegen van de desbetreffende soorten. Dit kwalitatieve onderzoek heeft ook meegewogen in het oordeel of er wel of geen slachtoffers voor de soort moeten worden verwacht.

Voor de tafeleend hebben wij ambtshalve zelf de ORNIS norm voor additionele mortaliteit berekend.

Effecten op habitattypen

Kranswierwateren en meren met krabbenscheer en fonteinkruiden

'Markermeer & IJmeer' is aangewezen voor kranswierwateren (H3140) en meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150). Het eiland Pampus ligt in het Vogelrichtlijn-gedeelte van het Natura 2000-gebied. Hier komen habitattypen niet voor. Derhalve zijn (significant) negatieve gevolgen voor beide habitattypen als gevolg van het gebruik van de turbines uit te sluiten. Beide habitattypen zijn niet stikstofgevoelig. Eventuele stikstofemissies tijdens de aanlegfase van beide turbines leiden daarmee ook niet tot (significant) negatieve gevolgen voor deze habitattypen.

Effecten op Habitatrichtlijnsoorten

Rivierdonderpad, kleine modderkruiper en meervleermuis

'Markermeer & IJmeer' is aangewezen voor rivierdonderpad, kleine modderkruiper en meervleermuis. Strikt genomen zijn deze soorten alleen beschermd in het HRL-deel van het Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde HRL-deel van het Natura 2000-gebied is de Kustzone Muiden, wat is gelegen op ruim 2 kilometer afstand van Pampus. Hiermee zijn op voorhand significant negatieve gevolgen voor beide vissoorten uit te sluiten.

De meervleermuis zou gebruik kunnen maken van het open water rondom Pampus als foerageergebied en/of migratieroute. De soort is nachtactief. Ten behoeve van vleermuizen wordt een stilstandvoorziening getroffen, namelijk in de nachtperiode (zonsondergang tot zonsopgang) in de actieve periode van vleermuizen. De meervleermuis profiteert hier ook van. Derhalve zijn op de meervleermuis (significant) negatieve gevolgen, in de zin van aanvaringslachtoffers, uit te sluiten. De meervleermuis is zeer gevoelig voor lichthinder. Om effecten uit te sluiten nemen wij voorschrift 12 op dat de aanlegfase overdag en zonder kunstlicht plaatsvindt. In de gebruiksfase zijn de turbines niet verlicht; derhalve zijn dan (significant) negatieve gevolgen als gevolg van verlichting uit te sluiten.

Effecten op aangewezen vogelsoorten

Voor de volgende soorten wordt een overschrijding van de 1% norm voor additionele sterfte niet op voorhand uitgesloten: aalscholver, brilduiker, fuut, grauwe gans, grote zaagbek, meerkoet en krooneend. Voor deze soorten heeft een nadere beoordeling plaatsgevonden.

Voor enkele als instandhoudingsdoel aangewezen soorten is geen informatie bekend over de natuurlijke sterfte. Er is daarom uitgegaan van een fictieve sterfte van 5% van de adulte dieren in een populatie. In concreto geldt dit voor de krooneend. Een natuurlijke sterfte van 5% is vrijwel zeker een onderschatting van de daadwerkelijke sterfte. Derhalve is de ORNIS norm voor deze soort waarschijnlijk worst case bepaald.

Voor alle overige voor Markermeer & IJmeer aangewezen soorten wordt overschrijding van de ORNIS norm als gevolg van het gebruik van de twee turbines uitgesloten. Dit omdat de betreffende soorten in het onderzoek van Antea Group niet of nauwelijks zijn waargenomen rondom Pampus. Daarmee zijn in de passende beoordeling voor die soorten significante gevolgen uitgesloten. Wij hebben in de beoordeling ook kuifeend en tafeleend meegenomen, omdat deze soorten in de nacht vliegen en hier geen mitigerende maatregelen voor voorzien zijn. Dat betekent dat deze soorten ook aanvaringslachtoffer kunnen worden.

Effecten op broedvogels (aalscholver en visdief)

Blijkens de gegevens van het NEM broeden deze soorten niet in de omgeving van Pampus. Ook zijn er vrijwel geen foerageervluchten van deze soorten die tot in de omgeving van het plangebied reiken. Beide zijn visetende vogels; deze vliegen niet vaak over het land en Pampus in het bijzonder. Vanwege deze omstandigheden, zijn significante gevolgen voor aalscholver als broedvogel en voor visdief (ook broedvogel) uit te sluiten.

Effecten op niet-broedvogels

Lepelaar, brandgans, smient, slobbeend, toppereend, nonnetje, dwergmeeuw en zwarte stern
Het Markermeer-IJmeer vervult voor de meeste van bovengenoemde soorten de functie van foerageergebied, voor smient de functie van slaap- en rustgebied, en voor sommige soorten de functie als beide (foerageren en rusten/slapen). In het watervogelonderzoek van Antea Group zijn de betreffende vogelsoorten niet of nauwelijks in de ruime omgeving van Pampus aangetroffen. Ten zuiden van Pampus bevindt zich blijkens het Beheerplan Markermeer & IJmeer (pagina 10) diep water, vermoedelijk als gevolg van zandwinning in het verleden; dit maakt deze omgeving minder geschikt als foerageergebied, zeker voor niet-visetende soorten. Omdat bovengenoemde soorten weinig gebruik maken van de ruimere omgeving van Pampus, zijn significante gevolgen voor deze soorten als gevolg van aanvaringslachtoffers en/of verstoring door het in gebruik zijn van de turbines uit te sluiten.

Tafeleend

Voor de tafeleend geldt een instandhoudingsdoel van 3.200 vogels als niet broedvogel. De tafeleend gebruikt het Markermeer om te foerageren. Qua staat van instandhouding is er in het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' recent geen trendmatige afname geconstateerd (bron: website van SOVON) en wordt het instandhoudingsdoel nog gehaald. De landelijke staat van instandhouding is ongunstig. In de passende beoordeling (versie 21 november 2023) is aangegeven dat de ORNIS norm voor additionele sterfte bij 32 vogels ligt. Naar ons oordeel is dit onjuist.

Derhalve hebben wij ambtshalve zelf de ORNIS norm bepaald. Dit aan de hand van de gegevens op de website van SOVON voor het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer'. Wij hebben als basis het laagste aantal aangetroffen vogels genomen, zijnde ruim 3400 vogels. Het gaat hier over tellingen over de periode 2016/2017 tot en met winter 2021/2022. Dit is dus een worst case uitkomst, aangezien in die periode ook aantallen tot boven 6.000 vogels in het gebied zijn geteld. Er zijn geen gegevens aangeleverd over de adult survival rate voor de tafeleend. In de passende beoordeling staan echter wel gegevens voor andere eendesoorten. Aan de hand daarvan hanteren wij het getal 0,7; dit betekent dat 30% van de dieren in een bepaald jaar sterft. 30% Van 3.400 is ongeveer 1024 vogels. 1% Daarvan is 10 vogels.

Wij wijzen erop dat rondom Pampus grote concentraties van tafeleenden voorkomen (website van SOVON, niet broedvogelsituatie). De soort vliegt vaak in de nacht en legt daarbij relatief grote afstanden af tussen rust- en foerageergebieden (mededelingen SOVON en Rijkswaterstaat). Deze afstanden kunnen variëren tussen 5 en 15 kilometer. De voorziene mitigerende maatregelen werken niet in de periode dat de tafeleend actief is: het gedeeltelijk zwart maken van een rotorblad is 's-nachts niet zichtbaar voor eenden; en de stilstandvoorziening ten behoeve van vleermuizen vindt plaats buiten de periode dat tafeleenden in de omgeving aanwezig zijn (als wintergast). Weliswaar is 10 slachtoffers een vrij hoog aantal. Maar gezien het voorgaande en omdat 10 een fors lager aantal is dan het getal dat Antea Group gehanteerd heeft, nemen wij een monitoringsvoorschrift in deze vergunning op, om zeker te stellen dat het aantal slachtoffers op jaarbasis niet groter is dan die 10 en er geen significante gevolgen zijn voor de tafeleend. Als uit de monitoring wordt geconstateerd dat de staat van instandhouding in het geding komt kan de stilstandvoorziening hierop worden aangepast.

Kuifeend

Voor de kuifeend geldt een instandhoudingsdoel van 18.800 vogels als niet-broedvogel. De kuifeend gebruikt het Markermeer als foerageergebied. Het instandhoudingsdoel wordt niet gehaald, en er is nog altijd een negatieve trend (bron: website van SOVON).

Antea Group heeft enige kuifeenden aangetroffen in het watervogelonderzoek ten behoeve van het project, en heeft aan de hand daarvan de conclusie getrokken dat de omgeving van Pampus niet belangrijk is als leefgebied voor de kuifeend. Blijkens kaartmateriaal op de website van SOVON komen in de iets ruimere omgeving van Pampus wel grote concentraties van deze soort voor (kaart verspreiding winter 2013-2015, sovon site). Net als voor de tafeleend geldt dat deze soort in de nacht vliegt, en vrij grote afstanden aflegt tussen rust- en foerageergebieden, en daarbij slachtoffer kan worden. De soort profiteert niet van de mitigerende maatregelen die in het kader van het project zijn voorzien.

Antea Group heeft een mortaliteitsnorm bepaald van 25 vogels. Dit aantal is gerelateerd aan het aantal vogels dat in winter 2022 in het Natura 2000-gebied aanwezig was, zijnde ruim 8.600 vogels. De afgelopen 6 winters waren meestal wel dergelijke aantallen aanwezig. Er is echter zowel recent als langjarig een achteruitgaande trend te zien. Wij gaan er vanuit dat als gevolg van dit project aanmerkelijk minder dan 25 aanvaringslachtoffers op jaarbasis vallen, en daarom zijn voor deze soort significante gevolgen uit te sluiten.

Aalscholver

Voor de aalscholver geldt een instandhoudingsdoel van 2.600 vogels als niet broedvogel. De aalscholver gebruikt het Markermeer om te foerageren, terwijl hij bijvoorbeeld rust in het Naardermeergebied. Bij het watervogelonderzoek van Antea Group is de soort in de omgeving van Pampus aangetroffen, maar vooral vliegend op een hoogte tussen 10-15 meter en 100 meter boven het wateroppervlak. Er is niet waargenomen dat aalscholvers over Pampus vlogen. Dit kan echter niet worden uitgesloten. Het aantal slachtoffers is dusdanig gering (geschat op maximaal 2 per jaar) zodat significante gevolgen zijn uit te sluiten.

Brilduiker

Voor de brilduiker geldt een instandhoudingsdoel van 170 vogels. De brilduiker is een wintergast in het Markermeer en IJmeer. Tijdens de NEM tellingen zijn gemiddeld 20 brilduikers waargenomen in de wijde omgeving van Pampus. Tijdens het watervogelonderzoek van Antea Group zijn 3 brilduikers waargenomen. Dit waren vermoedelijk langstreckende individuen. In de directe omgeving van Pampus is voor deze soort slechts marginaal leefgebied aanwezig. De waargenomen vogels vlogen over het water en niet over Pampus. Er wordt van beide turbines een van de rotorbladen gedeeltelijk zwart gemaakt. Dit vergroot de zichtbaarheid van het rotoroppervlak. Indien er slachtoffers vallen, hetgeen niet geheel is uit te sluiten, heeft dit geen invloed op de staat van instandhouding. Hiermee zijn significante gevolgen uit te sluiten.

Fuut

Voor de fuut geldt een instandhoudingsdoel van 170 vogels. De fuut is jaarrond in het Markermeer en IJmeer aanwezig. Tijdens het watervogelonderzoek van Antea Group zijn 155 futen rustend binnen een straal van 500 meter rondom Pampus waargenomen. De meeste dieren bevonden zich foeragerend bij vissersschepen, op zo'n 250 tot 300 meter afstand van het eiland. De figuur in de passende beoordeling (heatmap, pagina 14) laat zien dat futen aan alle kanten van het eiland voorkomen, en soms in behoorlijke aantallen. Met name aan de oostkant waren grote concentraties aanwezig. Futen vliegen in rechte lijn; meestal vliegen ze dan over water. Meestal wordt alleen bij verstoring opgevolgen. Er wordt van beide turbines een van de rotorbladen gedeeltelijk zwart gemaakt. Dit vergroot de zichtbaarheid van het rotoroppervlak. Door deze maatregel wordt voorkomen dat de 1% norm van de natuurlijke sterfte van de populatie in het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' wordt overschreden. Met inbegrip van deze maatregel, waarmee een algemene reductie van 70% van aanvaringslachtoffers van vogels kan worden bereikt, zijn significant negatieve gevolgen voor de fuut uit te sluiten.

Grauwe gans

Voor de grauwe gans geldt een instandhoudingsdoel van 510 vogels. Momenteel komt de soort ruimschoots boven zijn doelaantal voor, en de trend is nog steeds positief. Tijdens het watervogelonderzoek van Antea Group zijn wel grauwe ganzen waargenomen, maar voornamelijk overvliegend en niet op rotorhoogte (of tussen 5 en 10 meter of boven 50 meter, in beide gevallen boven het water en niet boven het land). Er wordt van beide turbines een van de rotorbladen zwart gemaakt. Dit vergroot de zichtbaarheid van het rotoroppervlak. Door deze maatregel wordt voorkomen dat de 1% norm van de natuurlijke sterfte van de populatie in het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' wordt overschreden. Mede gezien de huidige staat van instandhouding, zijn significant negatieve gevolgen voor de grauwe gans uit te sluiten.

Grote zaagbek

Voor de grote zaagbek geldt een instandhoudingsdoel van 40 vogels. Tijdens het watervogelonderzoek van Antea Group zijn maximaal 10 grote zaagbekken waargenomen in de omgeving van Pampus. Ook is een groepje van 4 grote zaagbekken overvliegend over het water waargenomen. Dit gebeurde weliswaar niet boven Pampus, maar wel op rotorhoogte. De verwachting is dat grote zaagbek zelden boven Pampus zal komen, en boven water vliegt. Er wordt van beide turbines een van de rotorbladen gedeeltelijk zwart gemaakt. Dit vergroot de zichtbaarheid van het rotoroppervlak en reduceert daarmee het aantal slachtoffers. Door deze maatregel wordt voorkomen dat de 1% norm van de natuurlijke sterfte van de populatie in het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' wordt overschreden. Hierdoor zijn voor de grote zaagbek significant negatieve gevolgen uit te sluiten.

Krakeend

Voor de krakeend geldt een instandhoudingsdoel van 90 vogels. De krakeend komt in de omgeving van Pampus voornamelijk voor als wintergast. Tijdens het watervogelonderzoek van Antea Group zijn maximaal 83 krakeenden waargenomen, met name aan de noordwestzijde alsmede in de haven van Pampus. Dit is niet aan de kant waar de turbines komen. Er zijn ook krakeenden vliegend waargenomen, en ook op rotorhoogte, maar alleen boven water en niet boven Pampus zelf. De staat van instandhouding van de krakeend is positief, ook regionaal binnen het Natura 2000-gebied. Er wordt van beide turbines een van de rotorbladen gedeeltelijk zwart gemaakt. Dit vergroot de zichtbaarheid van het rotoroppervlak. Door deze maatregel wordt voorkomen dat de 1% norm van de natuurlijke sterfte van de populatie in het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' wordt overschreden. Hierdoor zijn voor de krakeend significant negatieve gevolgen uit te sluiten.

Meerkoet

Voor de meerkoet geldt een instandhoudingsdoel van 4500 vogels. Tijdens het watervogelonderzoek van Antea Group zijn maximaal 565 meerkoeten waargenomen, binnen een straal van 500 meter van Pampus. Dit is minder dan 1% van de totale populatie van meerkoeten in het Markermeer en IJmeer (de regionale populatie). De soort komt ruim boven het instandhoudingsdoel in het Markermeer en IJmeer voor. Derhalve zijn voor de meerkoet significant negatieve gevolgen uit te sluiten.

Krooneend

Voor de krooneend geldt een behouddoel. Dit is echter niet in een aantal gekwantificeerd. Voor deze soort is geen informatie bekend over de natuurlijke sterfte, daarom is een fictieve sterfte van 5% per jaar van de adulte dieren in een populatie gehanteerd. In de winter verblijven krooneenden in de omgeving van Pampus, onder meer in de haven van Pampus. Dit is op ongeveer 50 meter afstand van de toekomstige turbines. Er is een positieve trend in de aantallen in de regio. De locatie waar de turbines komen vormt geen belangrijk leefgebied; de verwachting is derhalve dat er zeer weinig slachtoffers zullen vallen als gevolg van het gebruik van de turbines. Bovendien wordt een mitigerende maatregel genomen, dat een van de rotorbladen gedeeltelijk zwart wordt gemaakt. Daardoor wordt het rotoroppervlak beter zichtbaar en kan in algemene zin een reductie van tot 70% van het aantal slachtoffers worden bereikt. Ook de krooneend kan profiteren van deze maatregel. Met inbegrip van de mitigerende maatregel zijn voor de krooneend significant negatieve gevolgen uit te sluiten.

Om het aantal slachtoffers voor nagenoeg alle aangewezen vogelsoorten voor het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' te verminderen wordt de mitigerende maatregel genomen, om van beide turbines één rotorblad gedeeltelijk zwart te maken. Hiermee wordt de zichtbaarheid van het rotoroppervlak (dat is de zone waarbinnen vogels aanvaringsslachtoffer kunnen worden) vergroot en wordt blijkens Noors onderzoek het aantal slachtoffers met orde grootte 70% teruggebracht.

Meervleermuis

Ten behoeve van vleermuizen wordt in de actieve periode (tussen 1 maart en 30 november) tussen zonsondergang en zonsopgang (nachtperiode) een stilstandvoorziening getroffen. Hoewel deze maatregel voornamelijk bedoeld is voor vleermuissoorten, kunnen 's-nachts vliegende vogels hier ook van profiteren. Vanwege de stilstandvoorziening in de nachtperiode tijdens de actieve periode van vleermuizen, zijn effecten op de meervleermuis uit te sluiten.

Ad 2 Cumulatie

Op grond van de Wnb dient bekeken te worden of een te vergunnen project afzonderlijk, maar ook in combinatie met andere projecten, significante gevolgen kan hebben. Deze cumulatietoets is vooral van belang voor projecten die een mogelijk negatief (maar niet significant) gevolg hebben, om te bezien of een project in cumulatie alsnog tot een significant effect zou kunnen leiden. Ons zijn geen projecten bekend die soortgelijke effecten hebben op soorten waar het project Windpark Pampus ook effect op heeft. In dezen is relevant te vermelden dat IJburg 2 geen effect heeft op soorten waarop Windpark Pampus een effect heeft (namelijk kuifeend en meerkoet). IJburg2 leidt weliswaar tot verstoring van meerkoeten. Hiervoor zijn mitigerende maatregelen getroffen die gemonitord worden. Er worden echter geen slachtoffers veroorzaakt. De aantallen meerkoeten zitten zeer ruim boven het instandhoudingsdoel, zodat significant negatieve gevolgen voor de meerkoet zijn uit te sluiten.

In de Passende beoordeling is het windproject Jaap Rodenburg in de provincie Flevoland opgenomen bij de cumulatieve effecten. Het betreft Jaap Rodenburg II, geopend 31 maart 2022 en bestaande uit 10 turbines (bron: persbericht vattenfall). Dit project bevindt zich op het vaste land van Flevoland nabij Almere. Daardoor zijn er geen soortgelijke effecten als dat het project op Pampus heeft. Daarnaast is in de passende beoordeling een tweetal turbines bij Uitdam opgenomen. Ook deze turbines bevinden zich op land, en hebben geen cumulerend effect ten opzichte van de turbines op Pampus.

Ad 3 Mitigerende of andere maatregelen die eventuele schadelijke effecten beperken

In voorschrift 12 is geborgd dat de aanlegfase overdag plaatsvindt zonder gebruikmaking van kunstlicht.

In voorschrift 7 en 8 is geborgd dat van beide turbines één rotorblad (bij beide turbines) gedeeltelijk zwart wordt gemaakt. Deze maatregel kan overdag de zichtbaarheid van de turbines (rotoroppervlak) voor vliegende vogels vergroten en daarmee het aantal slachtoffers eveneens verminderen. In uw ecologische onderbouwing wordt verwezen naar een onderzoek van R. May ed. (2020) waarin is aangetoond dat het aantal slachtoffers door het toepassen van deze maatregel met orde grootte 70% kan worden verminderd ten opzichte van niet gemitigeerde rotorbladen (bron: R. May ed., *Paint it black; Efficacy of increased windturbine rotor blade visibility to reduce avian fatalities*. *Ecol Evol.* 2020;10:8927–8935. <https://doi.org/10.1002/ece3.6592>).

In voorschrift 6 is geborgd dat ten behoeve van vleermuizen (waaronder de aangewezen meervleermuis) in de actieve periode tussen zonsondergang en zonsopgang (nachtperiode) een stilstandvoorziening wordt getroffen. Hoewel deze maatregel voornamelijk bedoeld is voor vleermuissoorten (en de aangewezen meervleermuis), kunnen 's-nachts vliegende vogels hier ook van profiteren.

De turbines worden conform aanvraag geplaatst op de locaties zoals aangegeven in bijlage 2 bij dit besluit. Dit zijn op Pampus de minst kwetsbare plekken voor vogels. Dit is geborgd in voorschrift 9. In voorschrift 10 zijn de maximaal toegestane omvang van onderdelen van de turbines vastgelegd. In voorschrift 11 is geborgd dat de scheepvaartbewegingen met een elektrisch aangedreven schip worden uitgevoerd.

Tot slot is in voorschrift 13 een monitoringsvoorschrift opgenomen, om te borgen dat het aantal slachtoffers van de tafeleend onder de significantiegrens blijft.

Onderbouwing monitoringsvoorschrift tafeleend

In de passende beoordeling is een ORNIS-norm voor additionele sterfte gehanteerd van 32 dieren voor de tafeleend. Dit aantal is te hoog en moet rond 10 vogels liggen. Vanwege de volgende redenen vinden wij een monitoring noodzakelijk:

- De soort vliegt 's-nachts tussen rust- en foerageergebieden; de rotorbladen zijn dan voor deze soort niet zichtbaar, ook niet de wit-zwart contrasten die op de rotorbladen zijn aangebracht.
- De afstanden die tussen rust- en foerageergebieden worden afgelegd zijn vrij groot, tot 5 à 15 kilometer. Binnen deze afstanden bevinden zich grote concentraties van tafeleenden binnen het Natura 2000-gebied.
- Het is gezien de ligging van de concentratiegebieden reëel dat grotere aantallen dieren via de omgeving van Pampus vliegen, en daardoor binnen het rotoroppervlak van de turbines kunnen terechtkomen.
- De soort profiteert niet van de stilstandvoorziening, aangezien die buiten de winterperiode aan de orde is.

Het bovenstaande betekent dat wij ervanuit gaan dat er wel slachtoffers kunnen vallen als gevolg van het project. Om uit te sluiten dat de verwachte slachtofferaantallen niet overschreden worden en een situatie ontstaat dat significante gevolgen niet langer kunnen worden uitgesloten, nemen wij een voorschrift 13 op, waarin gedurende 3 jaar dient te worden gemonitord hoeveel slachtoffers van de tafeleend er als gevolg van het gebruik van beide turbines vallen.

Als uit de monitoring wordt geconstateerd dat de staat van instandhouding van de tafeleend in het geding komt, kan de stilstandvoorziening hierop worden aangepast.

Voor de kuifeend is een mortaliteitsnorm bepaald van 25 dieren. Wij verwachten niet dat dit aantal wordt overschreden. Derhalve zijn wij van oordeel dat voor deze soort monitoring niet noodzakelijk is.

C.2. Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb kan worden verleend aan Stichting Fortwoning Pampus voor het aanleggen en in gebruik hebben van 2 windturbines op forteiland Pampus. Deze conclusie geldt nadrukkelijk onder de door ons gestelde voorwaarden en beperkingen.

D. Samenhangende besluiten

Dit besluit heeft alleen betrekking op hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden) van de Wnb. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

E. Kennisgeving

Van dit besluit zal conform artikel 3:44 Awb door ons kennis worden gegeven middels de website officielebekendmakingen.nl.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) via 088-10 21 300. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Hoogachtend,

P.M.

Bijlagen: 1: AERIUS Berekening aanlegfase, met kenmerk: Rq5rz6zrG4e3 (06 december 2023)
                                  2: toekomstige locatie turbines

Kopie aan: • Gemeente Gooise Meren
                              • Antea Group B.V.
                              • Rijkswaterstaat

Rechtsbescherming

P.M.

Bijlage 2: Toekomstige locaties turbines op Pampus

Noot

**In dit document zijn gedeeltes onleesbaar gemaakt
op grond van artikel 5 van de Wet open overheid:**

- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (handschrift)